

XI PREMI ZIRYAB 2023

Ciutat de Balaguer

LA LLEGENDA DE LA NUMA

Pseudònim: EUTERPE

«Vilatans i vilatanes de Balaguer, veniu i seieu per escoltar amb atenció la història mai sentida que avui us explicaré. És llegenda? És veritat? Vosaltres ho decidireu quan hagi acabat! I si al final us ha plagut, doneu-me uns centímetres que seran molt ben vinguts», anunciava en mig de la plaça un titellaire acompanyat pel so d'una bandúrria tan vella com ell.

Temps era temps que una gran desgràcia i maledicció havia caigut sobre la vila de Balaguer. El riu Segre, font de vida i riquesa, s'havia assecat. Des d'aquell dia la pobresa i la fam s'havien instal·lat en totes les cases i anaven xuclant lentament la vida dels seus habitants. Estaven desesperats.

No molt lluny d'allí, dins d'una cova amagada en un dels escassos boscos que encara quedaven, vivia la Numa amb els seus pares, el Roc i la Llum. Ells eren els últims d'una antiga estirp de gegants que havien protegit Balaguer des de la seva creació. Però la Numa sempre anava sola, trista i apesurada, no tenia amics amb qui jugar ni ningú amb qui parlar. La seva única distracció era observar els homenets que habitaven la ciutat. Si alguna vegada havia intentat tocar-los quan pujaven a fer llenya al bosc, els seus pares l'havien renyat. «Numa, els has de deixar en pau. Tens massa força i els pots ferir sense voler», li deien enfadats. «La teva missió, igual que la nostra, és només protegir-los». Encara que de moment això no ho entenia del tot.

I així va passar el temps fins que una nit fosca —sense lluna ni estels que il·luminessin el cel— a dins la cova on vivien els tres gegants, va sentir que els pares parlaven xiuxiuejant, amb veu molt fluixeta, convençuts que estava adormida:

—No sé què serà d'ella, sempre sola i sense cap amic —va dir la mare mentre atiava el foc. Què farem quan es faci gran? Cada vegada serà més difícil viure aquí. Fins ara hem pogut protegir els vilatans de les guerres, però no d'aquesta sequera. Si això segueix, ens començaran a culpar de totes les seves desgràcies. I què passarà si no aconseguim que ploqui?

—Crec que hauríem de pensar en explorar altres contrades, més fèrtils i acollidores —va respondre el pare. He sentit dir que entre mig de les muntanyes que separen la nostra terra d'una que en diuen França, hi ha una comunitat d'éssers com

nosaltres que viuen feliços i tranquils. Penso que hi tindrem més possibilitats. I a més, hi ha aigua suficient i potser trobaríem la solució per portar-la a Balaguer.

—Ara descansem i agafem forces —va dir la mare mentre s'arraulia al costat del Roc— ens convé reposar i recuperar-nos d'aquest mal que fa setmanes se'ns ha instal·lat dintre dels nostres cossos. Quan estiguem recuperats del tot podrem començar a traçar ruta.

Però quan només havien passat tres dies i tres nits, els pares de la geganteta ja no es van despertar. La Numa molt desesperada, mentre els sacsejava amb tota la seva força, va començar a xisclar com mai cap gegant havia fet fins aquell dia, omplint el cel de Balaguer de llamps i trons esfereïdors que retronaven com si ramats de cavalls salvatges galopessin per la volta celestial. Al final del segon dia, esgotada i desesperada va decidir que, tal com havia escoltat dir als seus pares, havia arribat el moment de marxar. Amb la roca més gran que va trobar va tancar el forat de l'entrada de la cova i sense mirar enrere va allunyar-se del lloc, disposada a fer ruta cap al Pirineu.

Quan era a punt de marxar, la Numa es va recolzar a la part del darrera de la muntanya des d'on esguardava cada dia d'amagat els habitants de Balaguer. Volia observar-los per última vegada abans d'emprendre el llarg viatge. I estava mirant com els pocs veïns que hi quedaven malvivien, quan una veueta que sortia d'entre uns arbusts li va preguntar:

—Ei, tu, qui ets?

La Numa, sorpresa, va buscar d'on venia la veu.

—Soc la geganta Numa, filla d'en Roc i de la Llum, protectors de Balaguer —digué amb veu forta. —I tu, com et dius? Com és que no et conec?

—Em dic Cebrià, soc el petit de Can Pepitu i tinc sis anys. Però em pots dir què hi fas aquí asseguda?

—Estic a punt de marxar de Balaguer —va respondre la Numa—, estic molt trista perq...

—Trista? —la va interrompre el petit encuriós.

—Si... els meus pares s’han mort i ara no sé com protegir-vos i vull anar a busc...

—No pateixis, Numa, ho farem junts! —va tornar a interrompre brandant una espasa de fusta. —I els teus amics, on son?

—No en tinc cap d’amic...

—De veritat que no tens amics? Per què?

—Perquè faig por a tothom.

—A mi no me’n fas gens, vols ser la meva amiga? —va dir-li en Cebrià seient en un dels dits de la Numa.

I llavors, la Numa, va notar com un nus a l’estomac es convertí en un torrent descontrolat que va esclatar a través dels seus ulls, on hi naixien rius que baixaven com a cascades muntanya avall, sadollant tota la terra que al seu pas trobava. I l’aigua, a poc a poc, tornà a omplir el riu, les mines i els pous.

En aquell moment la gent va començar a donar gràcies a Déu. Alguns s’agenollaven davant d’aquell miracle, d’altres entonaven cants i oracions i miraven cap amunt sense entendre res, perquè el cel seguia essent d’un blau net i clar. I el Cebrià, que era llest com una fura, veient el que havia passat, va baixar al poble per explicar que no havia estat un miracle si no la geganteta la que havia salvat el poble de la sequera. Va contar que ella era capaç de plorar llàgrimes d’aigua per regar camps i conreus, i va dir a tothom que la Numa i els seus pares sempre havien estat allà, vigilant-los i protegint-los.

Diu la llegenda que la Numa va ser l’última geganta de les terres de Balaguer i és per això que encara avui tots els vilatans, vilatanes, forasters i forasteres, venen per conèixer el lloc on descansen els últims gegants de la comarca, el lloc on la geganteta va descobrir que podia fer brollar aigua des del cor i la bondat.